

บทความวิจัย

รูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ กับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3

AN EDUCATIONAL COOPERATIVE MODEL FOR RAJABHAT UNIVERSITIES AND UNIVERSITIES IN ASEAN+3

ทิวตต์ มณีโชติ* และ ทรงยศ สารโจน์

Tiwat maneechote* and Songyot Sarot

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Educational Research and Evaluation College of Teacher Education Phranakhon Rajabhat University

tiwatm@hotmail.com *

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและสังเคราะห์บทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน 2) ศึกษาสภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน และ 3) พัฒนาและประเมินรูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3 ใช้การวิจัยแบบผสมผสานโดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอาเซียนและทางด้านการศึกษา จำนวน 10 คน และผู้บริหารและอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. บทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน ได้แก่ 1) การปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบ และเงื่อนไขให้เอื้อต่อการเป็นสมาชิกอาเซียน 2) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3) การพัฒนาโครงการความร่วมมือกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และ 4) การสร้างเครือข่ายทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยในอาเซียน

2. สภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน พบว่า มีเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและนอกประชาคมอาเซียน รูปแบบความร่วมมือเป็นแบบบางส่วนหรือบางกิจกรรม กิจกรรมที่ทำมากที่สุด คือ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากร และลักษณะของความร่วมมือมีความเข้มแข็งและต่อเนื่องในบางเครือข่าย

3. รูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศในอาเซียน +3 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ 6 หลักการ กระบวนการ 4 ขั้นตอน และปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ 5 รายการ ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ และรายการขององค์ประกอบทุกรายการในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบความร่วมมือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยในอาเซียน+3

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study and synthesis a role of Rajabhat Universities in the ASEAN community, 2) study the operating conditions of Rajabhat Universities in the ASEAN community, and 3) develop and evaluate an educational cooperative model for Rajabhat Universities and universities in ASEAN+3. The mixed methods research was used, a group of participants who gave data were 10 of experts in ASEAN and education, and 20 of administrators and lecturers of Rajabhat Universities. The research instruments were interview guideline, questionnaires, focus group discussion guideline, and a model evaluate form. The data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results were as follows:

1. The role of Rajabhat Universities in the ASEAN were to 1) adjust the regulations, roles and conditions to be suitable for being ASEAN community member, 2) prepare to be one of the ASEAN community member, 3) develop a cooperative project with ASEAN community members, and 4) conduct educational network with universities in ASEAN community.

2. The operating conditions of Rajabhat Universities in the ASEAN community found that to have educational cooperative network with universities in and out ASEAN community. The cooperative model was some cooperation or some activities. The most activity was an exchange students, lecturers and personnel, and the cooperation, which had strong and continued for some networking.

3. An educational cooperative model for Rajabhat Universities and universities in ASEAN+3 had 3 components i.e., 6 principles, 4 steps of process and 5 of successful factors and conditions. A model qualified evaluation had showed that all elements and components were in the highest level.

Keywords: a cooperative model, Rajabhat Universities, universities in ASEAN+3.

บทนำ

ความร่วมมือทางการศึกษาของประเทศสมาชิกในอาเซียนเริ่มตั้งแต่ทศวรรษแรกของการก่อตั้งอาเซียน คือ เริ่มมีการจัดการประชุมด้านการศึกษา ASEAN Permanent Committee on Socio - Cultural Activities ครั้งแรกในช่วงเดือนตุลาคม 2518 ความร่วมมือดังกล่าวมีพัฒนาการเป็นลำดับอย่างช้า ๆ ทั้งในเชิงกลไกการบริหาร

จัดการและในเชิงสาระความร่วมมือ โดยในเชิงกลไกการบริหารจัดการนั้นมีความพยายามในการผลักดันให้ความร่วมมือด้านการศึกษาของอาเซียนมีลักษณะเป็นทางการและมีผลในเชิงนโยบายและในเชิงปฏิบัติมากขึ้น ต่อมาเมื่ออาเซียนมีการปรับตัวในเชิงโครงสร้างเพื่อให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ของอาเซียนเข้มแข็งขึ้น มีการจัดตั้ง ASEAN Committee on Education (ASCOE) เป็นกลไก

การบริหารความร่วมมืออาเซียนด้านการศึกษา ตั้งแต่ปี 2532 ต่อมาในปี 2549 ได้มีการจัดการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งแรกคู่ขนานกับการประชุมสภาซีเมค ระหว่างวันที่ 21-23 มีนาคม 2549 ที่ประเทศสิงคโปร์ และมีการจัดอย่างต่อเนื่องทุกปี การจัดการศึกษาในอาเซียนเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง และความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ การอุดมศึกษาในอาเซียน ได้กลายเป็นภาคธุรกิจขนาดใหญ่และไร้พรมแดนเพื่อตอบสนองการเปิดเสรีการศึกษาทั้งในกรอบอาเซียน และการค้าโลก เป็นผลให้เกิดกระแสการแข่งขันในการให้บริการด้านการศึกษา การเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนา มาตรฐานการศึกษาของสถาบันการอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติ และ **World Class University** ตามระบบและรูปแบบการจัดการศึกษาของยุโรป และอเมริกาทั้งในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็น ภาษาหลักภาษาหนึ่งในการเรียนการสอน เช่น ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และในประเทศที่ใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก เช่น ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาดแรงงานในระดับชาติและภูมิภาค

การปรับตัวต่อกระแสการเปิดเสรีทางการศึกษาและกฎบัตรอาเซียน เป็นแนวทางก่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียนในลักษณะข้อตกลงที่ทำร่วมกันในระดับสถาบันต่อสถาบันทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยของภาคเอกชนในด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาสถาบันและการจัดการศึกษาร่วมกัน ในขณะเดียวกันการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนได้ช่วยส่งเสริมความร่วมมือ

ในการพัฒนาคณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษา ในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทั้งระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกันเอง และความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจาในอาเซียน บางประเทศ อาเซียนได้ตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาแนวคิด กิจกรรม และการจัดการศึกษาร่วมกัน ในภูมิภาค บนรากฐานภูมิปัญญาระดับชาติและภูมิภาค เพื่อป้องกันสภาพไม่สมดุลจากการไหลบ่าเพียงด้านเดียวของกระแสโลกาภิวัตน์จากตะวันตก ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาที่ผู้นำให้การรับรอง ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ซึ่งเน้นการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนทุกด้าน (3 เสาหลัก) สะท้อนการจัดการศึกษาแบบเชื่อมโยง การหลอมรวมความหลากหลายบนพื้นฐานของเอกลักษณ์และความแตกต่าง การพัฒนาและประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนวิชาการ ระหว่างชาติในภูมิภาคบนพื้นฐานของประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในกรอบซีมีโอ อาเซียน และยูเนสโก นอกจากนี้ ความร่วมมือในการเปิดเสรีด้านการศึกษายังเป็นมาตรการรองรับสำคัญต่อเป้าหมาย การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งครอบคลุม การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมกันทางการศึกษา ความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพ สำคัญต่าง ๆ ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน ซึ่งกำหนดให้มีการยกเว้นข้อกำหนดเกี่ยวกับการขอวีซ่าสำหรับคนชาติอาเซียนสำหรับ **short term visits** การอำนวยความสะดวก การออกวีซ่าและใบอนุญาตทำงานสำหรับแรงงานที่มีฝีมือและผู้เชี่ยวชาญสัญชาติอาเซียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยใหม่ มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยเดิม ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ

พ.ศ. 2547 กำหนดไว้ในมาตราที่ 7 ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม อย่างไรก็ตามเมื่อบริบททางการศึกษามีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการมีประชาคมอาเซียน ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมก็ต้องมีการดำเนินการ บางมหาวิทยาลัยราชภัฏอาจจะมีร่วมมือทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยต่างประเทศไปบ้างแล้วตามบริบทและปัจจัยอำนวยความสะดวกของแต่ละแห่ง แต่ในภาพรวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏยังไม่มีรูปแบบของความร่วมมือเป็นการเฉพาะที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกับมหาวิทยาลัยในประเทศอาเซียน+3 การมีรูปแบบและรายละเอียดของความร่วมมือ ตลอดจนรายละเอียดของส่วนที่เกี่ยวข้องจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำการวิจัยเพื่อหารูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศในอาเซียน+3 โดยเริ่มจากการศึกษาสังเคราะห์บทบาททางการศึกษาในประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏร่วมกับมหาวิทยาลัยในอาเซียนและส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรูปแบบความร่วมมือ และทำการประเมินรูปแบบก่อนการเผยแพร่ให้มีการนำไปใช้ รูปแบบที่ได้จะเป็นประโยชน์โดยตรงสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏในการดำเนินกิจกรรมการสร้างเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปดำเนินการหรือเป็นแนวทางในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสังเคราะห์บทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน
2. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน
3. เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

สิ่งที่ได้จากงานวิจัยนี้มี 4 ส่วน ดังนี้

1. ได้ข้อมูลบทบาททางการศึกษาและสภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏ หน่วยงาน ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษา นำไปเป็นข้อมูลไปประกอบการกำหนดนโยบาย หาแนวทางพัฒนาและจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจทั่วไปในการนำข้อมูลไปศึกษาและวิจัยต่อไป
2. ได้รูปแบบความร่วมมือความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3 ที่ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ คาดว่าจะเป็นประโยชน์โดยตรงสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ และหน่วยงานผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำรูปแบบไปดำเนินการหรือเป็นแนวทางในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
3. ได้กระบวนการพัฒนารูปแบบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะวิจัยพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยพัฒนารูปแบบต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตประชากร ประชากรกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยนี้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ปัจจุบันมี 37 แห่ง มีกลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งตามระยะการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาบทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน ประชากรนอกจากศึกษาและสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยแล้ว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอาเซียนและด้านการศึกษา ที่อยู่ภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. การศึกษาสภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารและอาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

3. การพัฒนาและประเมินรูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ

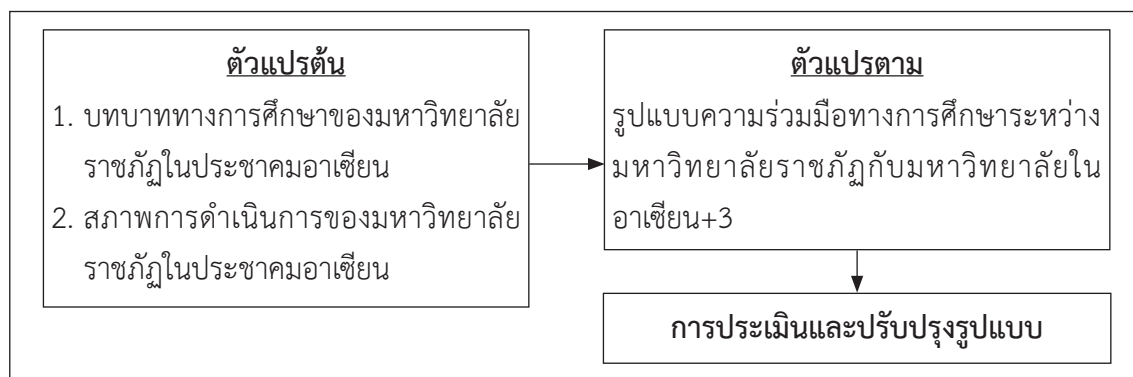
กับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3 ประชากรผู้ให้ข้อมูลและผู้ประเมิน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอาเซียนและด้านการศึกษา และผู้บริหารและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา คือ สารระตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) บทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ควรดำเนินการเพื่อเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน 2) สภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน และ 3) รูปแบบและผลการประเมินรูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3

ขอบเขตระยะเวลาทำการวิจัย ใช้เวลาทำการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2558 ถึงเดือนสิงหาคม 2559

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ดำเนินการวิจัยตามกรอบแนวคิด ดังภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3 โดยใช้แนวคิดการพัฒนารูปแบบจากมีขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ ดังนี้

1. ศึกษาและสังเคราะห์บทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน
2. ศึกษาสภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. ร่างรูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3 โดยใช้ข้อมูลจากที่ศึกษาในข้อ 1 และ 2 ผสมกับผลสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัย และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
4. ประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสนทนากลุ่มและใช้แบบประเมิน เพื่อยืนยันความเหมาะสมความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในนำไปปฏิบัติจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพความตรงและความเหมาะสมกับผู้ทรงคุณวุฒิ มี 4 รายการ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการศึกษาบทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน คือ แบบบันทึกข้อมูลการศึกษาเอกสารและงานวิจัย และแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง คือ กำหนดเฉพาะประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการศึกษาสภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน คือ แบบสอบถาม ทั้งแบบปลายปิด คือ แบบเลือกรายการ และแบบปลายเปิด กรอบคำถามได้จากการศึกษาบทบาทตามข้อ 1 ตรวจสอบคุณภาพความตรงและความเหมาะสมของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบความร่วมมือ คือ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง คือ กำหนดประเด็นสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของรูปแบบ องค์ประกอบ และปัจจัยหรือเงื่อนไขความสำเร็จ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินรูปแบบ คือ แนวทางการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินรูปแบบ 4 มิติ คือ ความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ แบบประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามประเภทของข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ ค่าความถี่ (จำนวน) และร้อยละ ส่วนที่เป็นแบบมาตรประมาณค่าวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลโดยเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วสรุปเสนอเป็นความเรียง ส่วนข้อมูลที่มีการกล่าวถึงจำนวนมากมีการเสนอสาระพร้อมมีความถี่กำกับ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. บทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน ควรมียุทธศาสตร์ดังนี้

1) ปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบ และเงื่อนไขให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัยในประชาคมอาเซียน 2) พัฒนาคณะเพื่อเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการดำเนินกิจกรรม โครงการ และการวิจัย โดยอาจดำเนินการเองหรือร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) พัฒนาโครงการความร่วมมือต่าง ๆ กับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้มากขึ้น และ 4) สร้างเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอาเซียน

2. สภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน มีดังนี้ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏมีเครือข่ายทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศทั้งในและนอกอาเซียน 2) ภารกิจความร่วมมือของเครือข่าย จำนวนมากที่สุด คือ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ หรือบุคลากร รองลงมา คือ การให้โอกาสอีกฝ่ายเข้ามาศึกษาดูงานและ ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) รูปแบบความร่วมมือ จำนวนมากที่สุด คือ ร่วมมือบางส่วนหรือบางกิจกรรม รองลงมา คือ ร่วมมือเต็มรูปแบบหรือร่วมมือทุกกิจกรรม และ 4) ลักษณะของความร่วมมือ จำนวนมากที่สุด คือ มีความเข้มแข็งและต่อเนื่องบางเครือข่าย รองลงมา คือ มีความเข้มแข็งและต่อเนื่องทุกเครือข่าย ส่วนผลการศึกษาเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสารหลักฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) มีการปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบ และกำหนดเงื่อนไขบางส่วนเพื่อเอื้อต่อการจัดการศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยในประชาคมอาเซียน

2) มีการดำเนินโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนและการเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3) มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาในประเทศอาเซียน ได้มีโอกาสเข้าศึกษาในประเทศไทย

4) มีการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3

5) มีการสร้างหลักสูตรใหม่หรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้เอื้อต่อนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาจากประเทศในประชาคมอาเซียน สามารถเข้ามาศึกษาหรืออบรมได้

6) มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมอาเซียน ทั้งในลักษณะการศึกษาตลอดหลักสูตรและการศึกษาบางส่วน

7) มีการให้ทุนแก่นักศึกษาในประเทศอาเซียน เข้ามาศึกษา ทั้งในลักษณะการศึกษาตลอดหลักสูตรและการศึกษาบางส่วน

8) มีการพัฒนาอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาให้มีความพร้อมทางด้านภาษาทั้งภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศในประชาคมอาเซียน ด้วยโครงการและกิจกรรมหลากหลาย พร้อมทั้งการไปศึกษาดูงานประเทศในประชาคมอาเซียน

9) มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมอาเซียน+3 เข้าไปสอนในรายวิชาต่างๆ เช่น วิชาภาษาของประเทศนั้นๆ หรือวิชาอื่น ทั้งลักษณะรับผิดชอบสอนผู้เดียวกับการสอนร่วม

10) มีการเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมอาเซียน+3 เข้ามาสอนในมหาวิทยาลัยของตน ทั้งในลักษณะรับผิดชอบสอนผู้เดียวหรือสอนร่วมแก่นักศึกษา หรือเป็นวิทยากรอบรมทางวิชาการทั้งในลักษณะการศึกษาตลอดหลักสูตรหรือบางส่วน

11) มีการสนับสนุนทุนวิจัยแก่อาจารย์ในสังกัดทำวิจัยเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน+3

12) มีการทำวิจัยร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมอาเซียน+3

3. รูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศในอาเซียน+3 พบว่า รูปแบบ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 องค์ประกอบด้านหลักการ มี 6 หลักการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมและการมีเครือข่ายที่ดี 2) การยึดผลประโยชน์ร่วมกัน 3) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม 4) การเรียนรู้จุดเด่นและร่วมพัฒนาจุดด้อย 5) การดำเนินงานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 6) การทำงานเป็นทีม

3.2 องค์ประกอบด้านกระบวนการ มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ มี 4 ขั้นตอนย่อย 2) ขั้นการสร้างความร่วมมือ มี 3 ขั้นตอนย่อย 3) ขั้นการดำเนินงานตามข้อตกลง มี 3 ขั้นตอนย่อย และ 4) ขั้นติดตามและประเมินผล มี 2 ขั้นตอนย่อย

3.3 องค์ประกอบด้านปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ มี 5 รายการ ได้แก่ 1) ความเข้มแข็งของเครือข่าย 2) นโยบายของสถาบัน 3) วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร 4) คุณลักษณะและพฤติกรรมของคณาจารย์ และ 5) ความพร้อมของปัจจัยสนับสนุน

4. การประเมินรูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศในอาเซียน+3 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบและรายการขององค์ประกอบทุกรายการในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. การศึกษาบทบาทและสภาพการดำเนินการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน ผลการสังเคราะห์ พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีบทบาทด้านการปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบ และเงื่อนไขให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมอาเซียน การพัฒนาตนเองเพื่อเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนในรูปแบบต่างๆ การพัฒนาโครงการความร่วมมือกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้มากขึ้น และการสร้างเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอาเซียน สำหรับสภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏมีเครือข่ายทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศทั้งในและนอกอาเซียน โดยภารกิจความร่วมมือของเครือข่าย จำนวนมากที่สุด คือ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ หรือบุคลากร รองลงมา คือ การให้โอกาสอีกฝ่ายเข้ามาศึกษา

งานและ ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำหรับรูปแบบ ความร่วมมือ จำนวนมากที่สุด คือ ร่วมมือบางส่วน รองลงมา คือ ร่วมมือเต็มรูป และ ลักษณะของ ความร่วมมือ จำนวนมากที่สุด คือ มีความเข้มแข็ง และต่อเนื่องบางเครือข่าย รองลงมา คือ มีความ เข้มแข็งและต่อเนื่องทุกเครือข่าย เมื่อผนวกกับผล การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับบทบาททางการศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียนในแต่ละ ด้านอภิปรายได้ ดังนี้

ด้านหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรสร้างหลักสูตรใหม่หรือปรับปรุงหลักสูตรที่มี อยู่เดิมให้เอื้อต่อนักศึกษาจากประเทศในประชาคม อาเซียนสามารถเข้ามาศึกษาได้ ทั้งในลักษณะการ เข้ามาศึกษาตลอดหลักสูตรและบางรายวิชา ควรมี การสร้างหลักสูตรร่วมกัน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประสานกับมหาวิทยาลัยจากประเทศในประชาคม อาเซียนเพื่อร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรอาจจะเป็น แบบทวิภาคีหรือความร่วมมือเฉพาะมหาวิทยาลัย คู่หรือแบบพหุคือร่วมกันมากกว่าสองมหาวิทยาลัย ในการสร้างหลักสูตรใหม่โดยอาจเป็นหลักสูตร ระดับปริญญาหรือหลักสูตรรายวิชา หรือหลักสูตร อบรมระยะสั้น โดยเฉพาะหลักสูตรการเตรียมพร้อม บัณฑิตเข้าสู่ 8 อาชีพเสรีในอาเซียน ให้มหาวิทยาลัย ที่สร้างหลักสูตรร่วมกันทุกมหาวิทยาลัยนำไป บรรจุเป็นหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อบริการ นักศึกษา คณาจารย์ หรือบุคลากรทางการศึกษา อื่น ๆ จากประเทศในประชาคมอาเซียน เข้ามา ศึกษาหรืออบรม ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับ สมใจ กงเทม (Kongterm, 2013) ที่กล่าวว่า การ พัฒนาหลักสูตรอาเซียนเพื่อการเรียนรู้อาเซียนเป็นเรื่อง ค่อนข้างซับซ้อนต้องใช้เวลางบประมาณและต้อง อาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรขั้นสูง

และผู้รู้เรื่องอาเซียนในระดับที่มีทั้งความรู้และ ประสบการณ์การทำงานกับอาเซียนมาเป็นอย่างดี แต่ที่สำคัญคือจะต้องผ่านการประเมินวิพากษ์ และติดตามผลกระทบของหลักสูตรที่มีต่อผู้เรียน และสังคมอาเซียนก่อนนำออกเผยแพร่และใช้ใน วงกว้างเพื่อให้แน่ใจว่าทำให้ผู้เรียนและสังคมได้รับ ประโยชน์จากหลักสูตร“อาเซียน” นั้นอย่างเต็มที่ ดังนั้นหลักสูตรอาเซียนที่สถานศึกษาและแม้แต่ สถาบันหลาย ๆ แห่งได้พยายามพัฒนาขึ้นมา นั้น แม้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี น่าสนใจ และน่าจะเป็น ประโยชน์ต่อสังคมได้ในระดับหนึ่งแต่คงจะ ต้องมีการปรับปรุง และพัฒนาต่อไปเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของการรู้อาเซียนในระดับที่ผู้เรียน สามารถรู้เท่าทัน รู้ลึก รู้รอบ รู้คิด รู้ติดตามเพื่อ ประโยชน์ของตนเองโดยตรง และเพื่อประโยชน์ ของประเทศไทยโดยรวมอย่างแท้จริงต่อไป

ด้านนักศึกษา มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยใน ประเทศประชาคมอาเซียน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้ทุนแก่นักศึกษาในประเทศอาเซียนเข้ามาศึกษา ทั้งในลักษณะการศึกษาตลอดหลักสูตรและการ ศึกษาบางส่วน สอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกนโยบายในการประชุม เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2553 (Ministry of Education, 2010) ที่ประชุมได้ ให้ความเห็นชอบร่างนโยบายเพื่อดำเนินงานตาม ปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ด้านการศึกษา นโยบายข้อที่ 5 ระบุว่า การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากร สำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ตามกฎบัตรด้านการอุดมศึกษา และบูรณาการการเป็นประชาคมอาเซียน เป็นปัจจัย

สำคัญในการจัดทำกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 เพื่อให้ระบบอุดมศึกษาเตรียมความพร้อมในการรองรับให้ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนเพื่อนำประเทศไปสู่สากลและสามารถในการแข่งขันได้ โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกในการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบุคลากรไปยังประเทศเพื่อนบ้านในระยะเริ่มต้น และขยายวงให้กว้างขึ้น

ด้านอาจารย์ ควรมีการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีความพร้อมทางด้านภาษาทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียน ด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศในประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับอภิชาติ เพชรรัตน์ (Pecharatana, 2013) ทูตประจำกรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซียที่ได้ให้ข้อคิดและแนวทางในการพัฒนาคนไทยให้สอดคล้องกับหลักสากลที่ประเทศต่างๆ ในโลก คือ ต้องเตรียมการพัฒนาคนโดยมุ่งเน้นพัฒนาทักษะ 5 ด้าน ซึ่งด้านการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ในที่นี้หมายถึงการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ซึ่งจะต้องใช้ในกรอบด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านการศึกษา ก็คือภาษาอังกฤษ ควรเริ่มที่การบริหารจัดการด้านการเรียน การสอน ภาษาอังกฤษในสถานศึกษาเสียใหม่ โดยให้เน้นการปฏิบัติการทางภาษาให้เข้มข้น คือ ฟังพูด ฟังปฏิบัติ และโต้ตอบทางภาษากับผู้สอนทั้งคนไทยและคนต่างชาติ หรือผู้เรียนด้วยกัน เมื่อผู้เรียนกล้าที่จะพูดสื่อสารแล้ว ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษน่าจะลดลง นอกจากการพัฒนาอาจารย์ดังกล่าวแล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการแลกเปลี่ยน

อาจารย์ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมอาเซียน โดยมีการเข้าไปสอนในรายวิชาต่าง ๆ เช่น วิชาภาษาของประเทศนั้น ๆ หรือวิชาอื่น ทั้งลักษณะรับผิดชอบสอนผู้เดียวกับการสอนร่วม นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมอาเซียน เข้ามาทำการสอนศึกษาในมหาวิทยาลัยของตน ทั้งในลักษณะรับผิดชอบสอนผู้เดียวหรือสอนร่วมแก่นักศึกษา หรือเป็นวิทยากรอบรมทางวิชาการทั้งในลักษณะการศึกษาตลอดหลักสูตรและบางส่วน

ด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการให้ทุนแก่อาจารย์ในสังกัดทำวิจัยเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน หรือวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาในประเทศประชาคมอาเซียน หรือให้ทุนแก่อาจารย์ไปทำการวิจัยในประเทศประชาคมอาเซียน หรือให้ทุนแก่อาจารย์จากมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมอาเซียน เข้ามาทำวิจัยในประเทศไทย โดยอาจมีโครงการทำวิจัยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศประชาคมอาเซียน

2. รูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศในอาเซียน +3 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ 6 หลักการ กระบวนการ 4 ขั้นตอน และปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ 5 รายการ รูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบประเภท **Semantic model** ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาเพื่อให้เห็นมโนทัศน์ ในลักษณะที่เป็นโครงสร้างทางความคิด (Keeves, 1988) เป็นการอธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศในอาเซียน+3 ซึ่ง

การพัฒนารูปแบบครั้งนี้เป็นไปตามหลักการและกระบวนการพัฒนารูปแบบ กล่าวคือ การพัฒนารูปแบบครั้งนี้เริ่มจากการศึกษาและสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสอบถามและสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษาบทบาทการการศึกษา ศึกษาสภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัย ร่างรูปแบบ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ สอดคล้องกับสมาน อัสวภูมิ (Achawapooti, 1995) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนารูปแบบนั้นๆ โดยขั้นตอนการพัฒนารูปแบบมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐานประกอบการสร้างรูปแบบ 2) การสร้างรูปแบบ 3) การประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และ 4) การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์

3. การประเมินรูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มและการให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินตามแบบประเมิน ส่วนผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ และรายการขององค์ประกอบทุกรายการในระดับมากที่สุด และผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิก็สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนารูปแบบได้ดำเนินการตามหลักการ อีกทั้งได้มีการศึกษาข้อมูลและแนวทางการพัฒนารูปแบบไว้อย่างเพียงพอ และผลการประเมินดังกล่าวก็ยืนยันได้ว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้ดำเนินการตามหลักการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ สอดคล้องกับข้อ

สรุปของบุญชม ศรีสะอาด (Srisa-ard, 1992) จาก การควบคุมวิทยานิพนธ์การพัฒนารูปแบบ สรุปขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารูปแบบออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ คือ 1) การพัฒนารูปแบบ และ 2) การทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นรวมทั้งข้อมูลจากผลการวิจัยในส่วนที่ศึกษาเชิงลึกและที่เป็นข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน+3

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏยังต้องมีการพัฒนาอีกหลายประการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สำหรับการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน การมีเครือข่ายและสร้างความร่วมมือเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะทำให้มหาวิทยาลัยพัฒนาศักยภาพให้ทัดเทียมกับประเทศอาเซียน

ข้อเสนอแนะการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการทดลองใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน+3 และศึกษาผลกระทบอันเกิดจากการใช้รูปแบบว่ามีผลต่อการพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏด้านใดบ้าง

2. ควรมีการพัฒนารูปแบบความร่วมมือมากกว่าสองฝ่าย เช่น ระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานต้นสังกัด หรือระหว่างมหาวิทยาลัย กับหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานภาคเอกชน

REFERENCES

- Achawapooti, Saman. (1995). **A development of Provincial Primary Education Administration model**. Dissertation, Department of Education Administration, Graduate School, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Keeves, P. J. (1988). **Educational research methodology, and measurement: an international handbook**. Oxford, England: Pergamon Press.
- Kongterm, Somjai. (2013). **A study on readiness to enter ASEAN for Petchaboon Rajabhat University students**. Faculty of Education, Petchaboon Rajabhat University. (in Thai)
- Ministry of Education. (2010). **ASEAN vision in 2020**. Information and Communication Center, Office of the Higher Education Commission. (in Thai)
- Pecharatana, Apichart. (2013). **Human development to ASEAN**. Retrieved July 25, 2016, from [http:// www.mfa.go.th/asean](http://www.mfa.go.th/asean) (in Thai)
- Srisa-ard, Boonchom. (1992). **Basic research**. Bangkok: Sumnakpimchomromdek. (in Thai)